

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет романо-германської філології
Кафедра лінгвістики та перекладу

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Проректор з науково-методичної роботи та
навчальної роботи
Жильцов О.Б.
«04» _____ 09 _____ 2023 р.

ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА (ПЕРЕКЛАДАЦЬКА / БЕЗВІДРИВНА)

для студентів 4 курсу
спеціальності 035 ФІЛОЛОГІЯ
освітнього рівня ПЕРШИЙ (бакалаврський)
освітня програма 035.041.03 ПЕРЕКЛАД
спеціалізація 035.04 GERMANСЬКІ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ (переклад включно),
перша - англійська

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554 Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма №	0907/23
« <i>Жильцов</i> »	(прізвище, ініціали)
« <i>09</i> »	20 <i>23</i> р.

Київ – 2023

Розробники: Оксана МІЛОВА, к.п.н., доцент кафедри лінгвістики та перекладу
Світлана МЕРКУЛОВА, к.п.н., доцент кафедри лінгвістики та перекладу
Викладачі: Світлана МЕРКУЛОВА, к.п.н., доцент кафедри лінгвістики та перекладу
Олена ФЕДОТОВА, к.ф.н., доцент кафедри лінгвістики та перекладу
Дар'я ХОХЛОВА, викладач кафедри лінгвістики та перекладу

Програму практики розглянуто і затверджено на засіданні Вченої ради Факультету романо-германської філології

Протокол від 29.08 2023 р., №10
Секретар Вченої ради Марсєєв (Юлія ТОРГОВЕЦЬ)

Програму практики розглянуто і затверджено на засіданні кафедри лінгвістики та перекладу
Протокол № 1 30 серпня 2023 року

Завідувач кафедри Андрій КОЗАЧУК

Програму практики погоджено з гарантом освітньої програми 035.041.03 ПЕРЕКЛЯД

« 1 » вересня 2023 року
Гарант освітньої програми Надія ГЛАДУШ

Програму практики перевірено « 01 » вересня 2023 року

Заступник декана Марина ЗВЕРЄВА

Пролонговано:

На 20 ___ / 20 ___ н.р. (___), « ___ » ___ 20 ___ р., протокол № ___
На 20 ___ / 20 ___ н.р. (___), « ___ » ___ 20 ___ р., протокол № ___
На 20 ___ / 20 ___ н.р. (___), « ___ » ___ 20 ___ р., протокол № ___
На 20 ___ / 20 ___ н.р. (___), « ___ » ___ 20 ___ р., протокол № ___

1. Опис практики

Найменування показників	Характеристика практики за формами навчання	
	денна	
Вид практики	обов'язкова	
Загальний обсяг кредитів/годин	9/270	
Курс	4	
Семестр	7	8
Кількість змістових модулів з розподілом	2	
Обсяг кредитів	6	3
Обсяг годин	180	90
Тривалість (у тижнях)	безвідривна	
Форма семестрового контролю	залік	залік

2. Бази практики

1. Центр перекладу Факультету романо-германської філології Київського університету імені Бориса Грінченка (м. Київ, вул. Левка Лук'яненка, 13Б).

2. Центр іноземних мов «English Channel» (м. Київ, вул. Тургенєвська 38, офіс 312).

3. Мета та завдання виробничої (перекладацької) практики

Метою проведення виробничої (перекладацької) практики є розвиток навичок та умінь студентів здійснювати перекладацьку діяльність у базових установах різного типу з використанням основних положень теорії перекладознавчих дисциплін; формування у студентів професійних рис з метою подальшого вироблення індивідуального перекладацького стилю; закріплення та поглиблення знань з теоретичних і практичних курсів лінгвістичних дисциплін.

Завданням виробничої (перекладацької) практики є формування наступних компетентностей:

ЗК 4 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 6 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК9 Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК10 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК12 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій

ЗК13 Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ФК1 Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК3 Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії англійської мови

ФК6 Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати англійську мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК8 Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК9 Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

ФК11 Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

ФК12 Здатність до організації ділової комунікації

ФК13 Лексико-граматична компетентність передбачає: володіння лексичними, граматичними, орфографічними мовними знаннями і навичками; знання семантики, словотворчої й синтаксичної структури, функції в реченні й тексті, лексичної полісемії, антонімії, особливостей фразеології для структурної організації тексту та вираження комунікативної інтенції;

ФК14 Мовленнєво-фонетична компетенція передбачає: знання про звуки мови і закономірності їх поєднання; про фонетичні процеси (голос, інтонацію, чергування звуків) знання фонетичної транскрипції та фонематичні навички мовлення (рецептивні і репродуктивні); уміння сприймати на слух різножанрові та різнопредметні автентичні тексти.

ФК15 Інтеракційна компетентність передбачає: уміння вести діалог, побудований на реальній або симульованій ситуації та вільно вести розмову з носіями мови; здатність викладати свою думку відповідно до певних типів тексту з дотриманням параметрів комунікативно-стилістичної доцільності та мовної правильності

ФК17 Інформаційна комунікативно – технічна компетенція: обізнаність щодо сучасних технологій та програмного забезпечення для роботи в мережі Інтернет, з банками перекладацької пам'яті, корпусами, електронними словниками і базами даних;

ФК18 Перекладацька компетенція: знання специфічних перекладацьких трансформацій, уміння їх застосовувати у перекладі різножанрових текстів, здатність розпізнавати основні перекладознавчі поняття, щоб працювати з машинним перекладом, послідовним усним та художнім перекладацьким супроводом;

ФК19 Перекладацько-технічна компетенція: оперування перекладацькими банками пам'яті, вміння виконувати письмовий та усний переклади, укладати перекладацькі тематичні глосарії;

ФК20 Перекладацько-прикладна компетенція: уміння супроводжувати художні тексти перекладацькими коментарями, володіння різногалузевими й аспектними базовими знаннями для перекладацького супроводу.

4. Результати виробничої (перекладацької) практики

По закінченню виробничої практики (перекладацької / безвідривної) очікується практичне застосування наступних знань та розумінь:

ПРН1 Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН3 Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН4 Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

ПРН6 Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН8 Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію англійської мови і літератури, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН15 Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН20 Володіти англійською мовою на рівні С1 для вільного письмового й усного перекладу, здійснення професійної комунікації і міжособистісного спілкування та якісного професійного використання;

ПРН21 Перенести знання та вміння у перекладацьку практику письмового і усного перекладу, усного послідовного перекладу, використання новітніх перекладознавчих теорій та їх інтерпретацій;

ПРН22 Володіти перекладацькою технікою, знання теорії і володіння практичними навичками проектування, конструювання, моделювання процесу перекладу; складати різні види планів для організації процесу перекладу.

5. Структура виробничої (перекладацької) практики

Денної форми навчання

Семестр 7

<i>Організаційний етап.</i> Планування перекладацької діяльності (установча/звітна конференція; ознайомлення з базою практики (наставник, статут, провідні фахівці, напрямки роботи).	20
<i>Основний етап.</i> Переклад (письмовий) спеціалізованих текстів. Складання словника спеціалізованих термінів.	130
<i>Звітний етап.</i> Оформлення результатів перекладацької практики. Укладання звітної документації.	30
Усього	180
Семестр 8	

<i>Організаційний етап.</i> Планування перекладацької діяльності (установча/звітна конференція; ознайомлення з базою практики (наставник, статут, провідні фахівці, напрямки роботи).	10
<i>Основний етап.</i> Переклад (письмовий) спеціалізованих текстів. Складання словника спеціалізованих термінів.	60
<i>Звітний етап.</i> Оформлення результатів перекладацької практики. Укладання звітної документації.	20
Усього	90
Разом	270

6. Зміст виробничої (перекладацької) практики

6.1. Організація і проведення виробничої (перекладацької) практики

Організація та проведення виробничої (перекладацької) практики визначається Законом України „Про вищу освіту” та Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України. Виробнича (перекладацька) практика на четвертому курсі денної форми навчання проводиться в 7 та 8 семестрах без відриву від навчання. Студенти під керівництвом представників баз практики організовують свою діяльність відповідно до Статуту установи, виконують Правила внутрішнього розпорядку та розпорядження керівників практики. Базами практики визначаються установи міста, які здійснюють перекладацьку діяльність.

Попередня підготовка до виробничої (перекладацької) практики студентів передбачає складання індивідуального плану практики (етапність та термін виконання завдань); відвідання установчої конференції (інструктаж про порядок проведення виробничої практики); проходження інструктажу з техніки безпеки.

Завідувач випускової кафедри розподіляє студентів на виробничу (перекладацьку) практику та проводить установчу конференцію.

6.2. Обов'язки та права студентів.

Студенти під час проходження практики **зобов'язані:**

- З'ясувати місце та час проходження практики. Ознайомитися з графіком роботи базової установи. Узгодити способи зв'язку з керівником від кафедри та керівником від базової установи. Ознайомитися зі своїм графіком проходження практики.
- Ознайомитися з програмою практики. Отримати завдання на практику та пакет звітних документів.
- Вчасно з'явитися в базову установу для подальшого проходження практики.
- Дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки та внутрішнього розпорядку базової установи.
- Консультуватися з керівником практики від кафедри у встановлений час.
- Своєчасно та у повному обсязі виконувати завдання (письмові переклади).
- Вчасно звітувати про виконання програми виробничої (перекладацької) практики. Надати звітну документацію.
- Виявляти високу відповідальність, старанність, наполегливість, дисциплінованість та творчу ініціативу.
- У разі виникнення непорозумінь з працівниками базової установи звертатися до керівника від кафедри. Усі конфліктні ситуації вирішуються керівником від кафедри та представниками адміністрації Факультету романо-германської філології Київського університету імені Бориса Грінченка.

Студенти-практиканти мають **право:**

- Вносити пропозиції щодо вдосконалення організації та проведення виробничої (перекладацької) практики.
- Отримувати своєчасні консультації керівників від кафедри та базової установи з усіх питань стосовно проходження практики.
- Отримати весь пакет супровідних документів.

- Отримати доступ до ресурсів (словники, довідкова література, перекладацькі програми) та технічного обладнання базової установи задля своєчасного та якісного виконання перекладів.

6. 3. Обов'язки керівників від кафедри.

Керівниками практики призначаються провідні фахівці кафедри лінгвістики та перекладу Інституту філології, а також провідні фахівці базової установи. Діяльність керівників перекладацької практики від кафедри здійснюється у три етапи: початковий, основний та підсумковий етапи.

На початковому етапі керівники перекладацької практики від кафедри зобов'язані:

- взяти участь в установчій конференції;
- провести інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки;
- ознайомити студентів з програмою проведення практики та призначити консультаційні дні;
- порекомендувати студентам довідкову літературу та словники.

На основному етапі керівники практики від кафедри зобов'язані:

- за графіком проводити консультації, на яких студенти зможуть отримати рекомендації щодо подолання труднощів пов'язаних з перекладом спеціалізованих текстів, перевіряти чорновий переклад текстів і вносити поправки;
- підтримувати зв'язок з керівником від базової установи з питань узгодження матеріалів перекладу, дотримання дисципліни студентом-практикантом, а також своєчасності та якості виконання студентом запропонованої роботи;
- інформувати завідувача кафедри про порушення правил проходження виробничої перекладацької практики.

На підсумковому етапі керівники практики зобов'язані:

- перевірити переклад у повному обсязі, висловити зауваження та оцінити перекладацьку практику;
- перевірити наявність та оцінити правильність оформлення кожної складової звітної документації;
- скласти характеристику роботи студента-практиканта, виставити підсумкову оцінку виробничої (перекладацької) практики;
- скласти і подати на розгляд завідувачу кафедри письмовий звіт про проведення перекладацької практики студентів із зауваженнями та пропозиціями.

6. 4. Обов'язки керівників від базових установ.

Керівники практики від базових установ зобов'язані:

- організувати виробничу (перекладацьку) практику згідно з чинною програмою;
- забезпечити проведення інструктажів з правил техніки безпеки та охорони праці; нести відповідальність за дотримання студентами безпечних умов праці;
- ознайомити студентів з правилами внутрішнього розпорядку та проходження практики у стінах базової установи;
- ознайомити студентів з графіком проведення консультацій та забезпечити виконання графіку проходження практики;
- надавати тексти для перекладу у встановленому програмою обсязі; перевіряти переклади й аналізувати помилки; робити записи у щоденнику (з власним підписом) про виконання щоденної норми перекладу;
- надавати можливість користуватися наявною довідковою літературою, галузевими та іншими словниками;
- забезпечувати студентів необхідним технічним обладнанням;
- скласти відгук і оцінити роботу студентів-практикантів.

Керівники практики від базових установ несуть особисту відповідальність за проведення перекладацької практики.

7. Контроль досягнень

7. 1. Звітна документація

Після закінчення терміну виробничої (перекладацької) практики студенти звітують про виконання програми практики і на протязі трьох днів надають звітну документацію керівникам практики від кафедри англійської філології та перекладу. Керівники перевіряють звітні документи та оцінюють результати виконання програми.

Звітна документація містить наступні компоненти:

1. **Звіт** з виробничої (перекладацької) практики (з підписом керівника практики), у який включено відгук про роботу студента-практиканта (керівник від базової установи).

2. **Словник**, який включає щонайменше 150 (7 семестр – 100; 8 семестр – 50) спеціалізованих термінів відповідно до галузі діяльності базової установи.

4. **Переклад** спеціалізованого тексту (об'єм визначає керівник практики) на аркушах А-4 (шрифт – New Times Roman, кегль – 14, міжрядковий інтервал – одинарний, кількість рядків на сторінці – 44 – 46). Усі інші перекладені тексти (кількість друкованих знаків визначається терміном практики з розрахунку 10 000 тисяч знаків на тиждень) подаються у електронному варіанті (ЕНК). Усі окремі оригінальні тести повинні мати бібліографічний опис, у разі використання матеріалів з Інтернету – повну електронну адресу. Переклад (паперовий та електронний) рекомендується оформити у такий спосіб (без виділення рамок таблиці):

Текст оригіналу	Текст перекладу

Керівники перекладацької практики від кафедри у тижневий строк перевіряють переклади студентів, прикріплені до ЕНК та звітну документацію, оформлену в папку з файлами за кожним компонентом окремо; підраховують кількість балів і виставляють загальну оцінку в відомість та залікову книжку студента. Оцінка може бути занижена, у разі якщо звітна документація подається студентом після вказаного кінцевого терміну (- 10 балів).

Підсумки виробничої (перекладацької) практики підводяться на підсумковій конференції, на якій студенти діляться враженнями, висловлюють зауваження та побажання щодо організації й проведення перекладацької практики, а також обговорюються на засіданнях кафедри англійської філології та перекладу.

7. 2. Система та критерії оцінювання виробничої (перекладацької) практики

На підставі аналізу відгуку від керівника базової установи про роботу студента-практиканта, оцінки якості зроблених письмових перекладів, відповідності та своєчасності складання звітної документації, а також індивідуальної роботи з керівником від кафедри студенту-практиканту виставляється підсумкова оцінка.

Виробнича (перекладацька) практика оцінюється за **100 бальною шкалою**.

7 семестр

Вид робіт/діяльності студента	Форма звітності	Максимальна кількість балів			
		За одиницю	Кількість одиниць	Об'єм (кількість тисяч знаків)	Максимальна кількість балів
1. Звіт		5	1		5
2. Словник спеціалізованих термінів		10	1		10
3. Переклад спеціалізованих текстів				40	60
4. Контрольний переклад		25	1		25
Максимальна кількість балів		100			

8 семестр

Вид робіт/діяльності студента	Форма звітності	Максимальна кількість балів			
		За одиницю	Кількість одиниць	Об'єм (кількість тисяч знаків)	Максимальна кількість балів
1. Звіт		5	1		5
2. Словник спеціалізованих термінів		10	1		10
3. Переклад спеціалізованих текстів				20	60
4. Контрольний переклад		25	1		25
Максимальна кількість балів		100			

7. 3. Критерії оцінювання якості виконання перекладів

Переклад спеціалізованих текстів оцінюється згідно з основними вимогами до виконання письмового перекладу. Основні критерії оцінки якості виконання перекладів можна сформулювати у такий спосіб:

1) адекватність передачі фактичної інформації – перевіряється, чи правильно перекладач зрозумів зміст вихідного тексту і наскільки коректно цей зміст викладено у похідному тексті; відсутність помилок у передачі немовної інформації (цифри, графіки, тощо); наявність всього фактичного матеріалу (відсутність пропусків і скорочень);

2) дотримання перекладачем відповідного стилю – у тексті перекладу стильові особливості та загальний тон викладення матеріалу повинен відповідати особливостям даного стилю у тексті перекладу, тобто врахування відмінностей науково-технічного, публіцистичного та інших стилів у мовах оригіналу і перекладу;

3) лексична та граматична правильність тексту перекладу – врахування лексичних та граматичних помилок у тексті перекладу.

7. 4. Критерії оцінювання оформлення документації з перекладацької практики.

Студенти отримують зразки оформлення звітної документації на початку проходження перекладацької практики. Оцінка за документацію виставляється згідно з правильністю, повнотою, грамотністю її оформлення.

7. 5. Критерії оцінювання перекладацької компетенції

Рівень перекладацької компетенції студента-практиканта визначається у співпраці керівників практики від кафедри та базової установи. Керівник практики від базової установи, професійний перекладач, не тільки визначає й аналізує рівень професійних знань, умінь та навичок студента-практиканта (через перевірку перекладів), але й характеризує його індивідуальні риси, такі як працездатність, комунікабельність, відповідальність, організованість, дисциплінованість, дотримання правил тощо.

Керівник практики від кафедри встановлює рівень перекладацької компетенції студента ґрунтуючись на перекладах, які студент надає під час проходження практики, а також контрольного перекладу, який виконує до заліку.

7. 6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	100-90 балів	Відмінно - відмінний рівень знань / умінь / навичок в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре - достатньо високий рівень знань / умінь / навичок в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре - в цілому добрий рівень знань / умінь / навичок з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно - посередній рівень знань / умінь / навичок із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань / умінь / навичок
F, FX	1-59 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним проходженням - досить низький рівень знань / умінь / навичок, що вимагає повторного проходження

8. Рекомендовані джерела

1. Рекомендації про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України. – Київ, 2013. – 28 с.
2. Павлюк Н. В., Мілова О. Є. Перекладацька практика : Методичні рекомендації / Н. В. Павлюк, О. Є. Мілова. – Київ : КУБГ. – 2017. – 42 с.

9. Додаткові ресурси

1. Бібліотеки університету та міста
2. Інтернет ресурси: навчальні сайти
3. Електронні бібліотеки
4. Електронні словники